

2010-1

kutsehariduse

UUDISKIRI

Disaineriks

Tartu
Kunstikoolis

90 aastat
mereharidust

Mis on muutunud
**täiskasvanu-
koolituses?**

Amet
maa ja taeva vahel

Getter Jaani:
Ametikool pole
sanatoorium!

Amet

maa ja taeva vahel

Aino Mölder

Luuu Metsanduskooli metsanduse valdkonna
töökohapõhise õppe juhtivõpetaja

Arboristi töö süstib parasjagu adrenaliini ja selles on seikluse maiku, kuna töötada tuleb puuvõrades, mis teatavasti paiknevad maa ja taeva vahel. Puuvõradesse tõustakse köite abil – nii, nagu alpinistid mägedesse. Mõnel juhul on otstarbekas ka korvtõstuki kasutamine.

Mõistagi ei kiigu arboristid iga päev ja hommikust õhtuni puuvõrades, sest hooldada tuleb ka noori, äsjaistutatud mõne meetri kõrguseid kujunemisjärgus olevaid puid ning ka põõsaid ja hekke. Et oleks, mida hooldada, oskab arborist puid ka õigesti istutada. Kogenumad arboristid hindavad tänavapuude seisukorda ja langetavad otsuseid nende käekäigu kohta.

Arboristiks õppimine algab sajakonna puuliigi tunnuste, omaduste, tõbede ja nõudmiste tundmaõppimisega. Kohe tehakse ka tutvust põrisevate ja mittepõrisevate tööriistadega – mootorsaagidega, käsilõikuritega ning muude puuhooldusvahendite ja -materjalidega. Järgneb köietöö harjutamine: varustus, sõlmed, ronimistehnika. Arboristi tööd peetakse ohtlikuks, kuid kui arborist kaitseb end ise, siis kaitseb teda ka saatus. Enese ja teiste kaitseks teevad arboristid riskianalüüsi, kuid harjutavad igaks juhuks ka kannatanu puu otsast allatoomist ja läbivad praktilise esmaabi kursuse. Lisaks tuleb osata koostada kulukalkulatsioone, teha hinnapakkumisi, juhendada ja nõustada algajaid puuhooldajaid ning suhelda klientidega. Arboristi töö tulemusena ümbritsevad meid terved ja pikaealised puud ning tagatakse nii inimeste, hoonete ja rajatiste kui ka puude eneste ja ümbritseva keskkonna turvalisus ja esteetilisus. Vaat just selline spetsialist ongi arborist!

Kasulik lisaoskus haljastajatele

Õpe sobib linna- ja asulahooldusega tegelevate ettevõtete töötajatele, aga ka kohalike omavalitsuste lepingupartneritele, teede ning õhuliinide lähikümbruse korrasoleku eest hoolt kandvate firmade töötajatele jt. Arboristioskuste valdamine on oluline lisaoskus haljastusfirmade töötajatele, kes tegelevad nii roheruumi rajamise kui ka hooldamisega. Ei ole ju mõistlik, et hooldatud saavad küll muru ja lilled, kuid puude hooldamiseks tuleb abi paluda kelleltki teiselt. Pealegi rajatakse ja hooldatakse haljasalasid põhiliselt suvel, aga arboristioskustega töötajad annavad haljastusfirmale tegutsemisvõimalusi ja leiva lauale ka talvel. Sel põhjusel õpivadki mitmed arboristid Luuu Metsanduskoolis nõ teisel ringil: varem on omandatud maastikuehitaja kutseoskused, millele nüüd arboristioskuste näol lisa nõutatakse. Pealegi on arboristi kutsetunnistus sageli „lubatähaks“ avaliku asularuumi puuhooldustööde tegijate leidmiseks korraldatavatele hangetele.

Arboristiks saab õppida Luuu Metsanduskoolis

Õppima võib asuda iga soovija, kellel on vähemalt põhiharidus ning kes on nõus pühenduma 1,5 aastat kestvale pingutusele. Vanusepiirangud puuduvad. Arboristikandidaadil ei tohi olla kõrgusekartust ning tervist ja sitkust peab olema sedajagu, et puuhooldustöödega hakkama saada. Ka naised-neiud argu kartku arboristiks õppida – igal seni toimunud arboristikursusel on alati olnud mõni õrnema soo esindaja ja kõik nad on arboristiõppes suurepäraselt hakkama saanud.

FOTO: Liina Jürisoo

Kes on arborist?

Sõnaga **arbor** tähistatakse ladina keeles puud. Puu mõistest tulenebki kutsenimeetus **arborist**. **Arborist** on siis *puu*’ist -puuhooldaja, kes tunneb puittaimeliike, nende kasvukohanõudeid, agrotehnikat, puude anatoomiat ja füsioloogiat ning lähtuvalt neist teadmistest oskab puid nende erinevatel eluetappidel hooldada. Arborist tunneb ka puittaimede kahjustusi ja oskab kindlaks määrata puittaimede tervislikku seisundit ning hooldusvajadust. Ta valdab puuhooldusvõtteid ning oskab kasutada arboristi keerukat erivarustust. Arborist on *arborist* ka paljudes võõrkeeltes. Arboristid on moodustanud kutseorganisatsiooni (Eesti Arboristide Ühingu), mis omakorda peab plaani liituda lähitulevikus arboristide rahvusvahelise ühinguaga.

90 aastat mereharidust

FOTOD: Rein Albri

Mis on merekool?

EMA Merekool on Eesti Merea-
kadeemia rakenduskõrgkooli
struktuuri kuuluv kutsekool.
EMA Merekoolil on osakonnad
Tartus ja Pärnus. Tartus õpitakse
siseveelaeva juhtimist ja on
võimalik läbida ka väikelaeva-
juhi kursused, Pärnus õpivad
vahitüürimehed ja vahimeha-
aanikud. Lisaks tehakse koos-
tööd Orissaare Gümnaasiumi
ja Kuressaare Täiskasvanute
Gümnaasiumiga, kus toimub
kutseõpe merekooli õppekava-
de alusel.

1. märtsil 2010 sai merekool 90
aastat vanaks.

Sirje Medell

EMA Merekooli infoosakonna juhataja

Vanemad inimesed mäletavad, et merekooli kutsuti rahvasuus Karu-
kooliks, kuna asusime Karu tänava õppehoones. Samuti kutsuti me-
rekooli Karuakadeemiaks - seda tänu õpilaste headele teadmistele ja
oskustele, mida andsid kogenud pedagoogid.

Koos laevasõidu tehnoloogilise poole
arenguga on täienenud ka nõuded lae-
vapere liikmetele. Juba 1950. aastatest
alates on merekooli õppekavad arenenud
vastavalt tööturu ja areneva tehnika va-
jadustele. Loomulikult ei ole unustusse
vajunud klassikalised teadmised ja mere-
sõidukogemused, kuid kaasaegsed laeva
juhtimissüsteemid ja laeva süda - mootor
- eeldavad põhjalikke uusi tehnilisi tead-
misi ja oskusi.

2007. aastal alustasime koostöös Riikli-
ku Eksami-ja Kvalifikatsioonikeskusega
suurt ja põhjalikku meeskonnatööd me-
rehariduse riiklike õppekavade arendami-
seks. Sellesse töösse olid kaasatud nii töö-
andjate, mereakadeemia kui ka merekooli
esindajad.

Täna saab merekoolis õppida põhi- ja kesk-
hariduse baasil vahitüürimehe, vahimehaa-
nikujalaevelektrikuerialal. Merekool annab
nii kutsekeskhariduse (õppeajaga 4 aastat)
kui ka kutsehariduse (õppeajaga 6 kuud kuni

2,5 aastat) olenevalt erialast ja õppevormist.

Peab rõõmuga tõdema, et uued õppekavad
tõstsid järsult huvi merehariduse vastu, sest
uue õppekava läbimine võimaldab sõita va-
hitüürimehe ja vahimehaanikuna mis tahes
suurel laeval. Samuti annab see võimaluse
kõrghariduse omandamist jätkates jõuda
juba juhi tasemele.

Lisandunud on võimalus asuda õppima põ-
hiharidusnõudeta õppekavade järgi. Kuigi
esialgu suhtusime selle õppekava võimalus-
tesse teatava eelarvamusega, siis vastupidi
meie oletustele, osutus see väga populaar-
seks, ja just täiskasvanute seas. Nimelt pa-
kub see võimalust õppida töökohapõhises
õppes, kus praktika osakaal on suurem ja
seega võimalus ametioskused kiiresti selgeks
saada. On neid, kes tahaksid õppida täiesti
uut eriala, ja ka neid, kes tahaksid taastada
oma kunagi omandatud, aga kehtivuse kao-
tanud kutsetunnistust. Selle õppekava järgi
õpivad meil näiteks üks magister ja üks ka-
hekordse kõrgharidusega õpilane.

Getter Jaani:

Lis Kängsepp

SA Innove kommunikatsioonikoordinaator

Kutseharidus numbrites

Eestis on täna üle 40 kutseõppeasutuse, kus saab õppida sadu erinevaid ameteid. Haridusministeeriumi andmetel õppis mullu sügisel kutsekoolides umbes 30 000 inimest.

Viimasel ajal on kasvanud nende õppurite arv, kes lähevad kutseharidust omandama pärast ülikooliõpingute lõppu. Ideid, mida kutsekoolis õppida leiad aadressilt <http://www.raja-leidja.ee/abiksotsustajale>

Aastatel 2007–2013 investeeritakse Eestis kutseharidusse 4 miljardit krooni.

Kutsehariduse maine parandamiseks rahastatab Euroopa Sotsiaalfond ja Haridus- ja Teadusministeerium eraldi kutsehariduse populariseerimise programmi, mille kohta saad rohkem infot SA Innove kodulehelt <http://www.innove.ee/arendusprojektid>

Praegu kestab kutseõppuritele foto-, video- ja helifailide konkurs „Kutseharidus on lahel!“, rohkem infot leiad konkursi kodulehelt (www.innove.ee/konkurss).

Allikas: SA Innove

Superstaari-Getter usub kirglikult, et ametikool on palju parem valik kui tavaline keskkool, kuna annab lisaks üldharidusele ka ameti.

„Möeldakse, et kutsekool on lihtne ja lebo, küll seal saavad kõik hakkama. Mõned arvavad, et kutsekas magatakse tunni ajal, kontrolltööde ajal ainult spikerdatakse ja õpetajad joovad kogu aeg kohvi ega viitsi õpilastega tegeleda. See ei ole üldse nii,“ ütleb 17-aastane Getter Jaani, hiljuti saates „Eesti otsib superstaari“ neljanda koha võitnud Tallinna tüdruk.

Getter lõpetas eelmisel kevadel põhikooli, kuid ei läinud edasi õppima mitte tavalises gümnaasiumisse, vaid hoopis Tallinna Tööstushariduskeskusesse. Kooli lõpetades saab temast rätsep-stilist ja luuser ei ole ta kindlasti mitte. Ta teab väga hästi, et niisama ilusate silmade eest kutsekoolis hindede ei saa, vaid ameti saamiseks tuleb ka kutseõppes vaeva näha.

„Minu meelest on Tööstushariduskeskuse keskkooli tase hea. Mul on väga hea meel, et ma sinna kooli läksin,“ on Getter rõõmus, „muidugi me õpime natuke teistsuguseid asju kui tavalises gümnaasiumis, aga matemaatika on minu jaoks palju huvitavam, kui saan seda seostada löike konstrueerimisega.“

Getter jõuab praegu käia koolis (tõsi, osa-õppeajaga), osaleda Keskkoolimuusikali ettevalmistamises, lindistada uut, kevadel ilmuvat albumit ja osaleda aktiivselt muudes projektides. Sugugi mitte kõik 17-aastased ei pea sellisele koormusele vastu.

„Kutsekool ei ole sanatoorium neile, kes mujal hakkama ei saa,“ kinnitab Getter, „kui sul on kehv tunnistus, ei võeta sind ei gümnaasiumisse ega kutsekooli.“

Ka Getteri ema Katre Jaani on tütre valikutega igati päri – juba tema ise tahtis pärast põhikooli minna kutsekooli, kuid toona ei peetud seda viielisele õpilasele sobilikuks.

„Mina avastasin alles ülikoolis, et on või-

malik õppida nii, et sulle endale meeldib. Miks ei peaks inimestele varem sellist võimalust andma,“ küsib Katre. „Ametiharidus ei ole tupiktee, ta on sama hea kui tavaline gümnaasiumiharidus. Parengi, kuna ametikoolis õpid sa lisaks keskkooliprogrammile kolm aastat mingit konkreetset asja ja saad aru, kas see on tegelikult sinu õige kutsumus või mitte.“

See, et Getter läheb kutsekooli, sai selgeks millalgi eelmisel aastal, kui tüdruk põhikooli lõpetades tuleviku peale mõtlema hakkas. Rääkides tulevikuplaanidest juba Tallinna Tööstushariduskeskuses õppivate tuttavatega sai Getter teada, et just selles koolis on võimalik õppida midagi, mis teda tõeliselt huvitab – rõivadisaini.

„Ma tegin juba väikesena Barbie’dele sokkidest pluuse,“ räägib ta säravate silmadega, „praegu joonistan paberile hulle kavandeid ja loodan, et saan need kunagi päriselt valmis õmmelda.“

Getter tunnistab, et ta on Tööstushariduskeskuses rahul ja talle meeldib seal. Õpitav aine on huvitav, õpetajad on põnevad isiksused ja oma ala fanaatikud, lisaks läbitakse korralikult ka keskkooli programm ja soovi korral saab teha riigieksamid, et minna edasi õppima kas rakenduskõrgkooli või ülikooli.

„Mul on sõbrannasid, kes praegu lõpetavad gümnaasiumi ja mõtlevad nüüd kutsekooli minna. Nad tunnistavad praegu, et oleks võinud pärast põhikooli hoopis kohe kutsekooli kasuks otsustada,“ tunnistab Getter, „minul on nendega võrreldes tulevikus eelis – keskkooli lõpetades on mul juba eriala olemas ja samas saan ma soovi korral minna edasi ülikooli.“

Ülikooli mõte ongi Getteril juba praegu peas, ta soovib sarnaselt oma emale saada tantsujuhiks.

ametikool pole
sanatoorium!

Disaineriks Tartu Kunstikoolis

Piret Paluteder

Tartu Kunstikooli meediakoordinaator

Oskus mõista visuaalset keelt ja luua inimestele sobivam visuaalne keskkond on Tartu Kunstikoolis õpetatavate erialade tuumaks.

Kunstikooli lõpetanud keskharidusega disainerite oskustest sõltub, millises keskkonnas me elame, millises veebis toimetame, milline on raamat, mille kätte võtame, millises ruumis viibime.

Erialasid, mida Tartu Kunstikoolis õppida saab, on momendil kaks – kujundusgraafik ja dekoraator-stilist.

Mõlema eriala aluseks on korralik kunstialane baasharidus. Põhiõpingud annavad üldteadmised mitmes valdkonnas, näiteks värvusõpetuses, fotograafias, maaliõpetuses, joonistamises, vormiõpetuses ja kujutavas geomeetrias. Nende valdkondade põhimõtted kehtivad alati ja neid tuleb järgida arhitektuuris, tootedisainis, arvutigraafikas ja mujal.

Käeline areng on vajalik mõttetöö arendamiseks, seega ei kao Tartu Kunstikoolist käelisi oskusi nõudvad üldkunstiained. Tõsiseltvõetav kujundaja peab olema võimeline visandama oma nägemuse nii paberile kui ka arvutiekraanile. Arvuti on samasugune töövahend nagu pintsel, pliiats või trükipress, mis nõuab eelkõige mõtlemist ja oskusi ja ei vähenda nõudeid kujundajale.

Kunstialasele baasharidusele lisanduvad konkreetsed erialaained – näiteks dekoraator-stilistile dekoratsioon, stilistika, modelleerimine, kujundusgraafikule trüki-, veebigraafika ja illustratsioon. Lisandub veel vastava eriala praktika.

Õpetajateks on isikupärased tegevkunstnikud Helle Vahersalu, Enn Tegova, Udo Vool, Kalli Kalde, Kaupo Paabo, Peeter Krosmann ja teised. Nende arvates on õpingute aluseks mõtlemisioskuse arendamine, sest edukas kujundusprotsess algab sügavuti minevast analüüsist ja eesmärkide püstitamisest. Kõiges on oluline säilitada inimlik mõõde.

Valdkond, kus oma oskusi rakendada, on lai ja seda näitavad ka õppijate lõputööd – keraamilised ja moodulvalgustid, koomik-siraamatud, rõivakomplektide kujundus, mängukeskkond, linnakaart, CD-plaadi ümbris jne. Esmapilgul erinevad tooted ja rakendused, aga kõiki neid iseloomustab hea idee ja kujundus, kasutatavus ning värvi-ruumi-kompositsiooni tunnetus.

Kujundusgraafikud ja dekoraator-stilistid leiavad tööd teostajatena kujundusmeeskondades, arvutigraafika- ja trüki-firmades või reklaamibüroodes.

Ametikoolitusega samaaegselt omandatakse ka keskharidus ja see annab eelduse elukestvaks õppeks. Meie erialadel tähendab see enamasti õpingute jätkamist kunstikõrgkoolides.

ILLUSTRATSIOONID: Tartu Kunstikooli õpilaste tootekavandid

TARTU UPPSALA

PINK SÕPRUS

FOTOD: Marika Luik

Mis on muutunud täiskasvanukoolituses?

Marika Luik

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli täiendkoolituse koordinaator

Kõige rohkem on muutunud koolitavad ise. Kui kümmekond aastat tagasi oli õppijate hulgas päris palju selliseid, kes väitsid, et tööandja saatis ta koolitusele, et ega ta ise tahtnudki eriti tulla, siis nüüd on vastupidi – tahtjaid on rohkem kui koolituskursustel kohti.

Täna õppijad on muutunud palju teadlikumaks ja julgemaks. Osatakse otsida informatsiooni kursuste kohta, tehakse ettepanekuid. Tuntakse huvi selle vastu, kas ka õppijad ise saavad kuidagi avaldada oma arvamust selle kohta, milliseid kursusi võiks kool järgmisel poolaastal pakkuda.

Muutumises on ka koolituse viis – kui algusaastatel oli valdav loenguvormis koolitus, siis järjest rohkem ja loovamalt saab koolitaja kasutada kõikvõimalikke aktiivõppemeetodeid.

Kui veel mõned aastad tagasi pakuti palju tasuta koolitusi, siis nüüdseks on nende osa oluliselt vähenenud, ja seda eriti maapiirkondades. Ühelt poolt on selle põhjuseks viimase aasta majanduslangus. Paljud ettevõtjad on kokkuhoidu alustanud just koolituskursuste arvelt, mõistmata, et töötajate arendamata ja koolitamata jätmine võib üsna ruttu valusalt kätte maksta.

Teisalt on tasuliste koolituskursuste arvu vähenemise taga kindlasti see, et erinevatest programmidest ja projektidest rahastatakse nii suurt hulka koolitusi, et tasuliste koolituskursuste järgi ongi vähem nõudlust.

Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis on mitmes koolitusvaldkonnas tekkinud oma „fännklubid“ – näiteks käsitöökoolitustel, toiduainete töötlemise, piimanduse ja toitlustamise koolitustel. Need on õppijad, kes osalevad aktiivselt paljudel meie piirkonnas pakutavatel koolitustel. Nii pole sageli vaja koolitavat registreerides enam isegi tema kontaktandmeid küsida, sest need on registreerijal juba olemas ja mõne õppija puhul juba registreerijale pähegi kulunud. Kindlasti on samade õppijate osalemine erinevatel koolituskursustel ka märk sellest, et õppijad on rahul – muidu nad ju uuesti ei tuleks.

Täiskasvanuhariduse riiklik koolitustellimus numbrites

2009. aasta sügissemester

Toimus 363 kursust, osales 5109 õppijat, tellimuse rahaline maht 17,6 miljonit krooni

2010. aasta kevadsemester

Pakutakse 433 kursust 5899 õppijale, tellimuse rahaline maht 19,9 miljonit krooni

Kursusi finantseerivad Euroopa Sotsiaalfond ning Haridus- ja Teadusministeerium programmi “Täiskasvanute tööalane koolitus ja arendustegevused” raames. Tasuta kursuste korraldamine jätkub kuni aastani 2013. Kursuste tellimus koostatakse semestrite kaupa, järgmine tellimus koostatakse jaanipäevaks.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Tahad sõita Lissaboni? TASUTA!?

FOTOD: SA INNOVE

Õpid ametikoolis ja fännad oma eriala ning kooli? Osale konkursil „Kutsekool on lahe!“, näita oma arvamust teistele ja võida reis Lissaboni!

Sihtasutus Innove korraldab tänavu esmakordselt kutseõppuritele suunatud foto-, video- ja helifailikonkurssi, mille iga kategooria võitja sõidab detsembris vaatama Euroopa kutsemeistrivõistlusi EuroSkills. Tänavu toimub EuroSkills Portugali pealinnas Lissabonis.

„Kindlasti on see auhind konkursil osalemiseks hea motivaator – anname parimatele võimaluse oma silmaga näha, kuidas toimuvad kutsehariduse tippvõistlused,“ lausub konkursi korraldava Sihtasutuse Innove juhatuse liige Tõnis Arvisto. Lissaboni sõidavad iga kategooria võitjad. Konkursil kõige aktiivsemalt osalenud kool saab samuti saata Lissaboni oma esindaja.

Võistlusele saab esitada fotosid, videosid ja lühikesi saatelõike/reklaame, mis tutvustavad kutseõppe võimalusi, erialasid, ameteid või kutseharidust pakkuvat kooli.

Osaleda saavad kuni 26-aastased kutseharidust omandavad noored, keda hinnatakse kahes vanusegrupis – põhikoolijärgsete õpilaste vanus peab jääma vahemikku 15–20 aastat; keskkoolijärgsete õpilaste vahemikku 18–26 (kaasa arvatud) aastat.

Fotode kategoorias saab osaleda individuaalselt, video- ja helifaili tegemiseks võib kokku panna kuni kolmeliikmelise võistkonna. Kõik tööd peavad olema algpärased, iga osaleja või võistkond saab konkursile esitada vaid ühe töö.

Konkurssi toetavad Euroopa Sotsiaalfond ning Haridus- ja Teadusministeerium.

Konkursil osalemiseks saab end registreerida 14. maini 2010 konkursi kodulehel www.innove.ee/konkurss.

Seal on üleval ka konkursi staatuut ja osalemise tingimused. Võistlustööd tuleb esitada elektrooniliselt, laadides need üles SA Innove FTP-serverisse. Täpsem info, kuidas seda teha, ilmub mai alguseks konkursi kodulehele.

Töid saab esitada vahemikus 17.–31. maini 2010.

Võitjad selguvad sügisel.

Mis on EuroSkills?

EuroSkills on rahvusvahelisel kutseharidusmaastikul ülioluline sündmus. Seal saavad kokku kutsehariduse parimad 30 erinevast Euroopa riigist, selgitamaks välja, kes neist on oma ala parim. Kokku võisteldakse EuroSkillsil 30 erineval alal.

Eestit sõidab tänavu EuroSkillsile esindama 20 võistlejat. Kuigi meie meeskond on varem osalenud juba mitmel rahvusvahelisel EuroSkillsil ja WorldSkillsil – ehk üleilmsetel kutsemeistrivõistlustel –, pole nii suurt meeskonda kunagi varem suudetud välja panna.

Meie parimad meistrid asuvad võistlustlulle seitsmel erineval võistlusosalal: infotehnoloogia, mehhatroonika, toote- ja webdisain ning trükitehnoloogia, ehituserialad, puidutehnoloogia, kokandus ning teenindus.